

ВИЗНАЧЕННЯ “РОЗМІРІВ ШКОДИ ЗДОРОВ’Ю” У ПРОЄКТІ КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

Катерина КАТЕРИНЧУК

Указом Президента України було утворено Комісію з питань правової реформи, результатом роботи якої були розроблені Проекти Кримінальних кодексів України від 15 вересня, 19 жовтня 2020 року та 2 і 17 січня 2021 року.

У Загальній частині Проекту (станом на 17 січня 2021 року) у ст. 1.3.4. (Розміри шкоди здоров’ю) розміщені види (розміри) та ознаки шкоди здоров’ю:

а) істотна шкода здоров’ю – шкода здоров’ю, що характеризується розладом здоров’я тривалістю до 21 дня або стійкою втратою загальної працездатності у розмірі до 10 відсотків;

б) значна шкода здоров’ю – шкода здоров’ю, якій не властиві ознаки тяжкої шкоди здоров’ю, але яка характеризується розладом здоров’я тривалістю 21 день і більше або стійкою втратою загальної працездатності у розмірі, включно від 10 до 33 відсотків;

в) тяжка шкода здоров’ю – шкода здоров’ю, яка характеризується: втратою будь-якого органу чи його функції; каліцтвом статевого органу; стійким розладом психіки; розладом здоров’я, поєданого зі стійкою втратою загальної працездатності понад 33 відсотки або повною втратою професійної працездатності; перериванням вагітності; непоправним спотворенням обличчя чи тіла або іншими наслідками, наявність яких становить небезпеку для життя особи.

Однак до такого розподілу та заявлених ознак є ряд зауважень та пропозицій.

По-перше, запропоновані назви розмірів шкоди здоров’ю – істотна та значна, відповідно до положень тлумач-

ного словника “істотна – який становить суть або стосується суті чого-небудь; дуже важливий, значний, вагомий (Словник української мови: в 11 томах. Том 5. 1974. С. 536). Отже, ці назви розмірів шкоди здоров’ю є синонімічними, а тому потребують заміни, пропонуємо – шкода тяжка, середньої тяжкості та легка.

По-друге, у визначенні істотної та значної шкоди здоров’ю є певні невідповідності у строках: для “істотної” – це “тривалістю до 21 дня” та “розмірі до 10 відсотків”; для “значної” “тривалістю 21 день”, “від 10 до 33 відсотків”. Із роз’яснення Мін’юсту щодо вживання прийменників можна зробити висновок, що “кінцева дата входить до строку і при вживанні прийменника “по”, і при вживанні прийменника “до”. Тобто якщо вказується календарна дата після прийменника “до” або “по”, то ця дата входить до зазначеного строку. Наприклад, працівник просить в заяві надати відпустку з 10.08.2020 до 21.08.2020. У цьому випадку останнім днем його відпустки буде 21.08.2020. (Попова Д. Кінець строку та “до”, “по”, “включно”: правила від Мін’юсту. Зарплата та кадрова справа. № 13. 2020. С. 11-15). Відповідно до зазначених роз’яснень Мін’юсту та запропонованих в Проекті строків відбувається їх нашарування, тобто відсутні межі, що їх відокремлюють. Істотна шкода “характеризується розладом здоров’я тривалістю до 21 дня”, тобто 21 день включно, а значна відповідно “характеризується розладом здоров’я тривалістю 21 день і більше”, пропонуємо використати термінологію “понад”, що дозволить уникати непорозумінь у визначенні відповідних строків. Теж стосується і заявлених строків стійкої втрати загальної працездатності. Для простоти сприйняття та лаконічності закону пропонуємо термінологію “якій не властиві ознаки тяжкої шкоди здоров’ю” замінити на “яка не має ознак тяжкої шкоди здоров’ю”.

По-третє, у визначенні тяжкої шкоди здоров’ю також є певні неточності, що стосується “втрати органу...”. Ця ознака

зазначена в однині і це звужує зміст терміну, так як в організмі людини присутні і парні органи (нирки, яєчка та інші парні органи). Дані анкетування судово-медичних експертів засвідчують, що втрату одного з парних органів можна вважати як одну з ознак тяжкого тілесного ушкодження – 72 %.

Ще однією ознакою тяжкої шкоди здоров'ю є “каліцтво статевого органу”. Статевий орган людини – це невід’ємна частина тіла людини, тому виокремлення даної ознаки дублює іншу новелу Проекту “непоправне спотворення обличчя чи тіла”. Враховуючи вищезазначене, “непоправне спотворення обличчя чи тіла” є дискусійною ознакою, яка виявляється в тому, що непоправне спотворення тіла буде викликати безліч проблем на практиці. Насамперед, можливий випадок, коли особі внаслідок протиправних дій зламали кінцівку. Кваліфікація відповідно до спричинених наслідків – значна шкода здоров'я (нині це ст. 122 КК України), однак кінцівка за певних обставин не правильно зрослася, що призвело до її деформації. У такому випадку можна стверджувати, що наявне непоправне спотворення тіла і виникає необхідність у зміні кваліфікації на іншу статтю.

Отже, слід зазначити, що термінологія, яка міститься у Проекті КК України потребує узагальнення та уточнення.